

AZ IDEGEN VÁROS.

Regény.

III.

HIRTELEN nem tudott tájékozódni. A tekintete a ládájára esett, a vén vasfülű, ismerős deszkaládára. Akkor felült s körül nézett borzasan. A másik ágy vetetlen volt mellette. Elbáméskodott a két szekrényen, a falon, zöldes foltok ütöttek ki rajta s különös ábrákban folytak össze — a keshedt divány árván lógatta kócbelét s a kályha... — amolyan konyhai sparherd, rajta könyvek meg papirok szépen nekidöntve a csőnek. Ma reggel érkezett. Egyenesen idejött a Bándyakhhoz. Azok épen felkeltek, ő meg átfázva és kimerülten lefeküdt s mostanig fel sem ébredt. A nyakáig húzta a paplant — az alkonyat szennyes-szürkén befolyta a szobát — s didergett egy kicsit. Tehát Pesten volna!...

Az ablaknál ült valaki. Lovagolva ült a széken s egy tükördarabból borotválkozott. Az ablak párkányán cipőskatulya állott, abból kotort elő pamacsot, szappant. A neszre megfordult s rászólt.

— Megébredt, úrfi?

Aztán felállott és odalépett az ágyhoz.

— Szervusz, öreg.

Csak nézte, míg a kezét megszorította... Sz' ez Koncz Elek!

— Szervusz! Hát... te is itt laksz?

— Na nem... hát így-úgy, tudod...

— Hogy-hogy?

— Nana hát nem egészen. A holmimat itt tartom — s a cipőskatulyára intett. — A gardrobom... toálett-berendezés... és egyéb komfortok.

— És... hol laksz?

— Hol lakom, hol nem. Különben mellékes... nem igaz? Szabad ember vagyok... elvégre...

Apró, száraz mondatokban beszélt Koncz Elek, csak úgy odavagdosta szavanként s visszafordult az ablakhoz.

— Ha megengeded, nem zavartatom magam. — S szappanozni kezdett.

Joó Áron rácsudálkozott. Koncz Elek! Együtt jártak Udvarhelyen. Ámbár az nem számít együttjárásnak, mert ő akkoracska fika volt, mint a kujakom Áron, harmadikos vagy... másodikos... mikor Koncz Elek a nyolcadikba járt... szép elegáns fiú volt... a szent-

györgyi főjegyző fia... azért adták ide, mert otthon úgy mondták, már nem bírtak vele. Legjobb tornász volt, negyven sas lengést csinált a korláton, hogy a szeme se rebbent... Az írásbeli után neki volt az első sétatálcája... hiszen alig is beszéltek ők Udvarhelyen... Mit is beszéltek volna?... Párszor dohányért küldte Koncz Elek, meg egyszer evéllel az Aranypávába a kenyeres kisasszonyhoz. Be remek nyakendői voltak Koncz Eleknek... s a majálist ő rendezte... a négyest. Odajárt minden délután a Bodendorfer cukrászdába, mondták, a Katiba volt szerelmes, a Bodendorfer Katiba... a polgáristák pedig ráleskődtek az üvegen keresztül.

Be megváltozott! Ott ült lovagolva a széken — kint valahol egy lámpa villant fel és ráesett az idegen fény az arcára — amint ott ült a félhomályban... az orra megnyúlt s a szája kicsit kétfelé lefittyedt olyan «túl vagyok rajta, nem bánom» — formán... az álla is meghegyesedett és olyan száraz lett az arca, mint a pergamen s szürkés... A homloka szép magas, igen. Boltozatos. Hiszen szép, okos feje van, csak olyan furcsa! Olyan... mint egy okos, szelíd ördögfej... Megfordult Koncz Elek.

— Aztán a sarkokat megszámláltad-e?

Igaz, persze, hogy megszámlolta, de bizony nem álmódott semmit, legalább is nem emlékszik. Összeráncolta a homlokát, gondolkodott.

A másik szappanozta magát, már fehér volt az arca egészen és a vékony ajaka kivillogott a habból s a kést végigfente a tenyerén.

— Hát fiam, ha azt álmodtad, hogy itt a tél, a Jehováját... meg hogy szerda van... vagy hogy... hogy Koncz Elek megvágja magát azt a... ennek a bitang késnek... akkor igaza van a babonának. De ha azt álmodtad, hogy a dohány olcsóbb lett... hogy pénzed van s más efféle, akkor nincs igaza... — az orrát fogta, a balkeze két ujjával felhúzta s alatta kaparászott pillanatig. — Ha meg a babádról álmodtál, ami valószínűbb, akkor aludj tovább. Hátha folytatása van. Az a legokosabb.

— Nem álmodtam semmit.

Koncz Elek megfordult s a szája két csücske furcsán vonaglott egyet, kihegyesedett a szappanból, a szemöldökét felrántotta és most igazán olyan volt, mint egy ördög.

— Nem álmodtál? Fiú! Neked jövőd van! Hallod-e? Jövőd van! Akik nem álmodnak, azoké a jövő.

Joó Áron a szeme közé nézett.

— Te nem álmodsz?

— Én? — S legyintett. — Fenéket. De az más. Hagyjuk öregem.

Kicsit hallgattak. Áron fázott.

— Mért nem fűttök?

— Miért? — Egy pohárból mosta az arcát Koncz Elek s a vizet szertespriccelte a padlón. — Hát először is azért, hogy a rák a vetésre ne menjen. Meg aztán, ha valahogy mégis odamenne, hát jöjjön vissza.

Tudod? Egyébként — s intett a kályhára, a csőnek támogatott könyvkupacok felé — egyébként kandallónk foglalt, amint látod . . .

A Bándy-fiúkkal jóformán nem is beszélt még Áron. Azok reggel elrohantak s ő lefeküdt.

— A fiúk mikor jönnek haza?

— Azt nem tudni.

— Hol vannak ilyenkor?

— Hogy hol? — S bizonytalanul megvonta a vállát Koncz Elek. — Óbudától Pesterzsébetig és vissza. Vadásznak.

— Vadásznak . . . ?

— Az. — A gallérját tette fel Koncz Elek s nyakkendőt kötött ügyesen köréje. — Bandi még tegnap mondta, hogy egy ötszázkoronást látott az Oktogon táján. De egyedül volt, nem mert nekimenni. Azt hajtják most ketten: Géza, meg Bandi. De azt hiszem, Füle Antal is segít nekik. Ismered Tónit. Füle Tónit Betlenfalváról.

— Hát az mit csinál itt?

— Ugyanazt.

— Hogy, hogy ugyanazt?

— Azt, hogy hisz.

— Hisz ?

— Hisz. Ebből él. Ebben lakik, ebben jár, ezt eszik: hogy hisz. Ha azt mondod neki, szaladjon csak, a Kálvária-téren manna hull, öt perc múlva ott van. Ha azt mondod, hogy Hindenburg repülőgépen berontott Erdélybe, Füle Tóni már nyitja a bicskáját és megy segíteni. Ha azt mondod, hogy a Dunában bableves folyik kolbásszal, már veszi a kalapját. Mikor van neki . . . mert most épen nincs . . . Azt hiszem, megette. Mert mindig éhes. De hinni annyira hisz, hogyha nagyon kapacitálják, még azt is elhiszi, hogy jóllakott. Különben majd meglátod.

Elkészült, végigporolgatta magát, a skatulyára rátette a fedelet, egy madzaggal körülkötötte s feltette a szekrény tetejére.

— Miheztartás végett mondom, öregem, hogy a szekrény tetejének ez a sarka tabu. Ez az én raktáram.

Megállott az ágy előtt szétvetett lábakkal, a kezét a csípőjére rakta, magas volt, csontos és vállas.

— No kis öregem, készen vagyok. Hát most eldiskurálhatunk egy kicsit. Te most Kolozsvárról jöttél egyenesen?

— Onnan. Mért nem gyujtasz fel?

Már egészen besötétedett.

— Na hallod! Neked igényeid vannak, úgy látom. Hogy képezed? Hét óraker felgyujtani! . . . Tudod, ki vagy te? Egy albérlő vendége. Tudod, mi egy albérlő? Semmi. Hát még a vendége! Még hozzá egy olyan albérlőnek vagy a vendége, aki ma harmadikán még nem fizetett. Most számítsd ki magadnak. A nagyságos asszony bejön, megfog úgy, ahogy vagy, hálóingben és kihajít.

Áron kinyúlt a ládájához — oda kirakta reggel a holmiját szépen, rendben, noteszt, ceruzát, zsebtárcát, bicskát, kispénzt — s az órája után nyúlt.

— Hét óra mult. Ki az a nagyságos asszony?

— Majd lesz szerencséd hozzá. Bizonyos Böhmingerné, állítólag tanár özvegye. Az övé a lakás. Udvarhelyen nem voltál mostanában?

— Nem. Te rég eljöttél?

— Rég...

— De utoljára Kolozsváron voltál?

— Ott. Te igaz, hogy az Eszperantót most Rádióknak hívják? Tudod az az étkezde ott a Mátyás-házzal szemben srégen.

— Tudom. Most Rádió.

— Színházba jártál?

— Voltam párszor.

— Kik vannak? A régiek?

— Azok. Csak változnak. Ki elmegy Szatmárra, Vásárhelyre, ide-oda, aztán visszajön... s megint elmegy.

— Tudod... a függönyön — s meglágyult cseppet a hangja... a függönyön azok a reklámok, amik vannak... ott alul jobbra a sarokban, ott volt a Hunwaldnak, az üvegesnek a táblája... egy álló tükör olyan aranykeretes toálettükör... egy majom állott előtte, számárfület mutatott magának a tükörbe... az ott van még?

— Ott... Az Ujság alatt.

— Meg Pálmai és Forizs... Lepage nyomda... Mik nem jutnak az ember eszébe... Hát Pap Ádámék hogy vannak? A Pap Irénke?... Mert tudod — kacagott fel Koncz Elek rekedten s megveregette a térdeit — nem azért kérdelem... nem azért kérdelek ilyesmiket... csak hát... bujdosó legény megvallatja az új társat hehehe, lalalala, lalalala.

A fiú csodálkozott.

— Na! — mondta Koncz Elek, hagyjuk. — Nem vagy éhes? Egész nap nem ettél még, mi?

— Nem vagyok éhes.

— A fiúk biztosan hoznak valamit. Hát én megyek, fiam. Holnap találkozunk, ha igaz. Hogy mit csinálsz, mibe kezdesz, hol fogod meg, nem is kérdelem, úgy se azt fogod csinálni, amit akarsz. Itt ma kevés ember csinálja azt, amit akar... Egye meg a fene! Szervusz.

Az ajtóból visszaszólt.

— Ha egy csattanást hallasz, olyan robbanásfélét, ne ijedj meg. Az az ajtó. És ha rögtön utána egy üvöltést, az meg a nagyságos asszony, a Böhmingerné. És ha: «pizok, disznó, egész nap döglük» —... akkor az te vagy. Hát szervusz.

Joó Áron egyedül maradt az idegenszagú szobában és didergett. A ládáját kereste a szemével a sötétben, az öreg diákládát. Mikor először elvitték Udvarhelyre s letették, a Mamuka otthagya ezzel a ládával abban a nagy idegenségben, akkor volt ilyen nehéz a szíve.

Félkönyökre vágta a fejét s kibámult a csupasz ablakon. Rendezgette, terelgette a szerte kalandozó gondolatait. Hogy is áll tulajdonképen? Mi is lesz? Domány Gézáékhoz kell elmenni elsőbben is. Persze, most már csak holnap, de legalább jól kialussza magát s helyén lesz az esze. Hanem ez a Koncz Elek be csudálatosan megváltozott! Fura egy legény! Most látná a Bodendorfer Kati. Hát Pap Irénnel mit akart? Bolond ember ez! Úgy tudta, technikára volt beiratkozva. Füle Tóniról is miket beszél itt összevissza!

A Koncz Elek száraz, odakoppantott mondatai, félmosolyú fitymálásai, úgy bevették magukat a fejébe, hogy most, amint lassan elészedte mindazt, amit a másik csak úgy elhullajtott itt, egészen eltompult. Hát mi az Isten ez? Mi van itt? Mi lesz? Elernyed a karja s a feje a párnára esett. Úgy feküdt egy percig és elmosolyodott. Semmiség! Tisztára semmiség az egész. Csak felébredt itt a Bándy- fiúk ronda szobájában és épen ezzel az ördöggel akadt össze elsőnek. Ennyi az egész. Ez pedig semmi. Holnap elintézi a dolgait — elmegy Domány Gézáékhoz — szállást fogad. Érdeklődik egy kicsit a fiúknál, aztán elnéz az egyetemre. Nahát, hogy ez a Koncz Elek de elkeserítette!

Valaki jött erős dobbanó léptekkel, kulcs zörgött, aztán irtózatossáttanással bevágódott az ajtó.

Na, ez biztosan az lesz... az a Böhmingerné, vagy hogy hívják. Végigdobogott az előszobán és bevágta a másik ajtót is. Aztán megint kijött, hangosan beszélt, dörögött, jött-ment s csapkodta az ajtókat.

Áron felkelt, valamit magára kapott, aládáját kinyitotta s tiszta után kutatott. A villanyt nem csavarta fel, csak úgy a sötétben kotorászott. Akkor egyszerre nagy dérrel-durrallal jött megint az asszony, benyitott s felkattintotta a villanyt.

— Na — azt mondta (nagy kövér nő volt, rettentő karokkal s a keble remegett, ahogy odavágta): — na, hát maga kicsoda? Miféle kovártély ez már megint? He? Az ember benyit a tulajdon lakásába este félnyolckor, hát itt talál egy pucér férfit, egy pucér férfit! Ó, ó, ó, én Istenem, én Istenem, hogy ezt kellett megérnem, ezt kellett megérnem! — ordított tele szájjal, de egy mozdulata sem volt, hogy talán megy. — Hogy a tűz égesse meg a tekergő bitangjait, hogy így kínlódjak, így vesződjek, úriasszony létemre, hogy így kelljen!

Joó Áron állott a ládája előtt, balkezevel magához szoritotta a tisztát és a nyakához nyúlt, hogy az inggallérját összekapja.

— Kérem — mondta — kérem...

— Mit kérem! Mit kérem! Ez nem kovártély, ez hónapos szoba. Nem váltott szállás ez, hogy egyik ki az ágyból, a másik be!

Tátogott Áron. Úgy eltátogott, mint a hal a szárazon... Hát hogy is? Bitang, tekergő, azt mondja ez az asszony a Bándy-fiúkra? Bitang, tekergő? Hát hogy lehet ez?

— A villanyt hajnalig égetni, azt igen! — folytatta az asszony. — A díványra sáros lábbal felkuperodni, azt is igen! A falat szegekkel

kiverni, amennyi éhenkórász barátjuk van, mind ide telepíteni, azt mind igen! De harmadikán még sehol a házbér. Sehol!

Áron lerakta a holmit a kezéből.

— Kérem — s a tárcája után nyúlt. Érezte, most megtalálta a hangot ezzel a nőszeméllyel szemben, bár előkelőbb volna, ha fel volna öltözve — kérem, a Bándy úr — megnyomta, hogy úr — itt hagyták a házbért, hogy ha haza tetszik jönni, fizessem ki. Mennyi is az?

— Hétszázezer korona . . .

Áron kotorászott a tárcában, meg a zsebében s összekaparta a pénzt. Összesen nyolcszázötvenezerre volt.

— Tessék. És kérem, ezt a hangot kikérem magamnak. Nem vagyok éhenkórász, csavargó! — S valami bemutatkozó mozdulatot tett, de lenyelte.

Az asszony megszámlálta a pénzt, de nem nagyon engesztelődött.

— Jó, rendben van. De a szobát én kettőnek adtam ki. Két személynek! Nem egy egész regementnek, érte? Hát ehhez tartsák magukat.

Áron akart még mondani valamit, de az asszony elrobogott.

Hát mosdani szeretett volna, de nem ismerte a dörgést, hogy mi, hol van. A kancsóban talált valami vizet, abból megkente az arcát, kezét, a füléhez nyúlt s felöltözött. Majd holnaptól aztán rendben lesz minden. Igaz, pénze most már nincsen jóformán semmi. Egy-két ebédre elég lesz s holnap elmegy Dományékhoz a levéllel. Úgy lehet, a Bándy-fiúk is megadják a szoba árát, de ha nem, nem, most már mindegy. A könyveket nézegette a kályhán. Orvosi tankönyvek, füzetek, jegyzetek voltak — Géza orvosnak készült —, meg füzetes ringy-rongyok, valami táblázatfélét talált . . .

Géza jött, az öregebbik Bándy fiú, de nagyon óvatosan, az ajtót percekgig csukta odakint és lábujjhegyen osont be.

— Szervusz, fiú, kialudtad magad? Nem volt semmi? — S intett kifelé.

Áron elmondta a csetepatét.

— Kifizetted? Hú öregem — s egyszerre srófolt egyet a hangján Bándy Géza — hát te ilyen vagyonos vagy? Köszönöm, öregem, nagyon köszönöm. És bocsáss meg, hogy ilyen kellemetlenségbe keveredtél miattunk. A pénzt persze pár napon belül egész biztosan megadjuk. Igazán, valami felsőbb hatalom vezérelt ide a huszonnegyedik órában.

— Bandi hol van?

— Valami ennivalót kerít. Te ugyan kutyaéhes lehetsz, mi?

— Hát ennék!

Tényleg éhes volt már s alig várta, hogy valamit haraphasson.

— Hú te, egész banda akart feljönni, amint megtudták, hogy itt vagy. De elküldtük őket. — S befelé intett. — A fene tudta, hogy te kifizeted.

Tett-vett a szobában, az ágyneműt a két ágy közepére hányta s rádobta az egyik piros rojtos takarót, vette a kannát és vizet hozott a konyhából. Még füttyürészett is odakint.

Bándy Bandi is olyan csendesen óvakodott be, — ő sem tudta még az eseményt, — hogy csak akkor vették észre, mikor benyitott az ajtón. A bátyja intett.

— Mozoghatsz. Ki van fizetve.

— Miiiiii?

— Ki van fizetve.

— Ki?

— Áron.

Bándy Bandi lecsapta a kis zsíros csomagot, meg a fél veknit s nagy zajjal megölelte Áront.

— Köszönöm, öregem. Nahát, nézd csak! A mesebeli herceg jön és odavágja az erszényt! Visszakapod, öregem! Pár nap múlva visszakapod.

Bandi kiteregette a papírokat s körbe ülték az asztalt. Hogy jólaktak, összeemelegedtek. Az utóbbi években nem találkoztak. Géza öregebb is volt vagy három, négy évvel s ki voltak esve a rendes kerékvágásból. De belejöttek hamar. A Bándyak legendás testvérek voltak. Géza volt a komolyabb, meggondoltabb, de Bandi a fürgébb, mozgékonyabb s úgy ragaszkodott a bátyjához, hogy az csoda. Egyszer Bibarcfalván — ott volt akkor az apjuk jegyző — Bándy Gézát — tán harmadik elemista volt — valamiért pofonverte a tanító. Hiszen mégsem merte volna a jegyzőfiúval, de szemtelen volt a gyerek nagyon, a tanító meg dühbe gurult s odacserdített. Otthon persze nagy céció lett belőle s a Bandi gyerek is hallotta, aki akkor valami négy esztendősen lehetett. Estére eltűnt a gyerek. Keresték mindenfelé. Bándy már a csendőröknek is átüzent, segítsenek előkeríteni a mihasznát. Hát kilenc óra tájt a tanító hozza ölben. Alszik. Ott kapta a tornáca tövében, egy nagy fene konyhakéssel a markában, szundított a vadszőlőtövek alatt. Ahogy lehajolt, hogy felemelje, nekiesett a gyerek a késsel s meg akarta szúrni, hogy — te ütötted meg a bátyámat! Mikor ölbe kapta, rügött, harapott, karmolt, bögött, a végén elaludt. Az anyja összecsókolta, az apja jót kacagott, aztán fölébresztette — mert szigorú ember volt — s úgy elverte, mint a kétfenekű dobot.

Hát összeemelegedett a három fiú s megvallatták egymást.

— Mennyi pénzed van? — kérdezte Géza.

Áron megmondta.

— Hm... s nálunk — mindig többszámban beszéltek a Bándyak — nálunk van hétszázezer koronád. Hát ez valami fiam. Aztán, ha elfogy, mibe fogsz? Hazulról kapsz pénzt?

— Nem. Hanem majd itt nézek valami után.

— Itt?

— Itt!

Bándy Bandi a fejére mutatott.

— Mellbaja van... az emeleten...

Áron elrestelkedett.

— Pontosan harmincnégy darab ajánlólevelet hoztam magammal!

— Hát édes öregem ez annyi, mintha pontosan harmincnégy darab üres levélpapírt hoztál volna magaddal. Illetve, azzal még lehet kezdeni valamit, de ezzel nem. S kikhez hoztál?

Elsorolt egy párat.

— Hát ez elég rendes névsor. Ezekhez szokás ajánlólevelet hozni. Ezek már be vannak rendezkedve az effélére. Átveszik az ajánlólevelet és kirúgják a pasast. Hidd el öregem, mi már vén rókák vagyunk itt, igaz, Géza? A felvidékieknek is van egy ilyen névsoruk, ők azokhoz hoznak. A délvidékiek ismét másokhoz. Az erdélyiek meg ezekhez, akiket itt most elmondottál. Ezek ajánlólevéllel fűtenek. Mondok valamit, cseréld el őket. A leveleket, meg a borítékokat. Nem is fogják észrevenni.

Összeszedte a zsírospapírokat s a kályhába gyömöszölte.

— Hanem barátom — s felegyenesedett a kályha előtt — mi fogtunk egy tippet. Ez igen! Holnap eldől végkép és akkor szüret, igaz, Géza?

Géza, a csendesebb, rá-rábólintgatott az öccsére... igaz, igaz...

— Öregem, ha ez beüt, akkor hétfőtől ruhatárosok vagyunk.

— Mik?

— Ruhatárosok.

— Hogy, hogy?

— Hogyhogy? Protekcióval. Megkapjuk Gézával s Feleki Jóskával a London-Park ruhatárát. Tudniillik úgy, hogy a kauciót elengedik, illetve a kauciót maga a Londonos fogja letenni s aztán majd vissza kell neki fizetni. A Londonos Felekinek havere, főúr volt Szentgyörgyön a Gambriusban, a háborúban meg Feleki alatt szolgált. Roppant nyavalyás alak volt, azt mondja Feleki Jóska. Jóskát ismered? Hát Jóska főhadnagy volt, aztán odavette pucernek maga mellé, meg haza-haza küldözgette szabadságra, hát innen a nagy barátság. Az meg most úr itten, barátom, olyan lakása van, hogy bizony Isten, nem mertem leülni, mikor nála voltunk a minap megbeszélni. Meg a felesége! Azt mondják, cseléd volt! A fenébe is, nem érzik azon egy makulát se. Hanem Jóska az leült, nem félt semmit, az tud az ilyenekkel beszélni! Tudod, ő csinálja ezt az egész paklit. Hú, barátom, hogy szemtelen volt a gazember, hát azt mondta neki Jóska, de így a szemébe: — Nézze, barátom — azt mondta neki — tudod, milyen az, mikor Jóska úgy odamondja valakinek: barátom, aki nem barátja — nézze barátom... az imént a kedves felesége önagsága előtt nem akartam mondani, mert látom, hogy ő igazi úrinő — s tudod, vágott a szemével reánk, hogy most fogtam meg a bitangot — de most megmondom magának! Nekem a maga perzsa-szőnyege, Anczeiger úr, nem imponál. Figyeljen csak ide — s elkezdte csicsogtatni a cipőjét. — Tudod, tele volt vízzel, hát ahogy egyet nyomott rajta, fröccsögött a lé belőle. — Nézze — mutatta a Londonosnak. — Figyeli? Nahát. S úgy tudja meg, azért én vagyok olyan úr, minden hétköznapon, mint maga vasárnap. Na, de hagyjuk, gyerekség — foly-

tatta Jóska. — Arról van szó: öt golyó van elosztva a testemben s abból legalább kettő magát illetné. Igaz? Hát én viselem a magáét is. Ellenben maga három embernek tud kenyeret adni, hát ide velem. Magam leharapok egyet belőle, a többi a barátaimé. Ha nő az üzem s még több ember kell, én állítok. Kauciót nem tudunk adni, de az én egyéni becsületem a garancia...

— Hú, barátom, az volt a cirkusz! Akkor közbeszólt a Londonos, de olyan savanyú pofát vágott, hogy tiszta röhögés.

— Jaj, édes Feleki úr — mondta — az szép, az az egyéni becsület, de mégis, tetszik tudni, utóvégre... pénz beszél, kutya ugat.

Nahát barátom, akkor lecsapott rá Jóska. Levágott rá, mint a sas a csirkére, csak úgy nyekkent. Rettentő dumája lett Jóskának, majd meglátod. Levágott rá s azt mondta neki: — Nézze Anczeiger, ezelőtt vagy kilenc esztendővel, mikor Stryjből elindultunk leváltani a hatvan-kettősöket, maga kért tőlem négy napot. Igaz? Azt mondtam, jó. Én a magam szakállára megadom, de mi lesz, ha maga négy nap múlva nincs itt. Erőltesse csak a memoriáját, Anczeiger. Főhadnagy úr, azt mondta maga akkor, becsületemre mondom, hogy négy nap múlva itt vagyok. Igaz? Hát, barátom, lapos lett a pali, hogy alig élt. Rendben van, azt mondja, majd megbeszéli a társával. Hát így szerezte be a bandát Feleki Jóska. Csuda egy fiú ez, igaz, Géza?

— Hát Feleki Jóska nem végzett még? — kérdezte Áron.

— Á, dehogy! Az öregje tönkrement, azt tudod. 'Szen az iskolából ment el katonának a nyolcadikból sorozták s hogy leszerelt, azóta próbálgatja az életet. Végzett vagy három félét Gézával az orvosin.

— Hány éves Feleki?

— Jóska? Hát már úgy a harminc felé jár bizony.

Koncz Elek jutott eszébe.

— Te Bandi, ezzel a Koncz Elekkel mi van? Mit csinál ez?

— Semmit. Mit csinálna? Tán két félve van a technikán.

— Nem tanul?

— Dehogy nem. Tanulna. Dehát enni is kell. Tavaly nyáron pincér volt Balatonfüreden. Most rosszul megy a sora nagyon. A holmija ott van a szegletben — felmutatott a szekrényre a spárgával átkötött cipőskatulyára.

Áron döbbenve hallgatta a Bándy Bandi gyorsan pergő beszédjét s néha Gézára nézett ijedve, hogy vajjon ez valóban mind így volna? Géza csendesén hallgatta, olyan egykedvűen, megszokottan, inkább kicsit azon csodálkozva, hogy van olyan, akinek ez új.

Aztán ők is kikérdezték Áront az otthoni dolgok felől. Aprókat kérdeztek és nagyokat hallgattak utána. Hogy ő itt állást akar s beiratkozni szépen rendesen, azt megmosolyogták. Jó, tegyen próbát, hátha sikerül valami. Addig lakjon itt, a pénzt majd visszafizetik s ha minden kötél szakad hát... addigra talán bővül a London s kell még ember. Akkor majd szólnak Feleki Jóskának.

— Nem — tiltakozott — ő neki nem kell. Majd csak ő elintézi a

maga dolgát. S szeretne volna, ha rögtön mehet, futhat . . . Domány Gézához, vagy akárkihez, aki valaki! Akit a háziasszony nem éhenkórász, csirkefogózhat le, aki . . . ó Istenem, hát hogy tényleg . . . hogy Feleki Jóska a «borvizes mágnás» Feleki Ézsajás bácsinak a fia. Ruhatárba szegődik a volt puccerjéhez! . . . rágódott magában Joó Áron ezen az első estén Pesten s hogy Böhmingerné beszólt a villany miatt, lefeküdtek. Áronnak maguk közé ágyaztak a középre s Bandi sokáig színezte az eljövendő életet, a London-Parkot, a ruhatárat. Aztán elaludtak.

IV.

Jaj, hogy a lelkére kötötte Mamuka; írjál. Ahogy megérkezel, rögtön adj fel egy lapot. Nekiült hát reggel, ahogy felkelt: Édesanyámék lelkem — írta egy füzetlapra — itt volnék s jól vagyok. Egyelőre a Bándy-fiúknál vagyok szálláson, kialudtam magam s most megyek Domány Gézá megkeresni. Azért nem is zárom le a levelet, majd megírom azt is, mit végeztem s elküldöm.

Hogy leért az utcára — a fiúk elmagyarázták, merre menjen, de ettől sokkal okosabb nem lett — körülnézett, hogy hát merre is. Kiment a körútig — a József-körútra — s gondolta, tíz felé járt, talán ott sincs még a hivatalában. Az Egyesült Forgalmi Banknak az igazgatója volt Domány Géza. Elindult szépen, lassan, ki tudja milyen messze van, mire odaér, eltelik az idő. Itt-ott elnézelődött egy-egy kirakat előtt, hirdetőoszlopnál. Tizenegyre járt, mikor befordult a Nádor-utcába s megállott az innenső járdán, szemben az Egyesült Forgalmival. Kicsit nézte a fekete üvegtáblákat, autók álltak a kapu előtt sorban, a portás — mézáros arcú, bajszos ember — egy soffőrrel veszekedett valamin s Áron odanyult a zsebéhez, a Maklárty Béni bácsi levelét kivette s kívül tette a külső zsebébe. Azzal elindult át, a kocsióton félúton megállott, még egyszer elővette a levelet — egy autó rátükkölt s visszaszorította a járdára — jól megnézte a levelet s átcserélte a jobb zsebébe, átment a portáshoz s meglobogtatta előtte a levelet. Az ránézett.

— A Domány igazgató ur Bécsben van — mordult el. — Csak három nap mulva jön haza . . .

Áron odébbment a sarokig s összeszedte magát. Hiszen rendben van, nem történt semmi. Bécsben van. Előfordul, hogy valaki elutazik. Tehát három nap mulva . . . A Wurm-utcában talált postát, bement s befejezte a levelet: voltam Dománynál, de nem találtam otthon. Bécsben van s csak három nap mulva jön haza, hát feladom a levelet s aztán majd megint írok, ha egészen biztosat tudok. Ámbár annyi, mintha biztos volna stb., stb. . . . Paáléknak is kellene írni, Anikónak, de nem akart üres lapot . . . képeset vett egy trafikban. Sokáig bámulta, valami szépet akart írni, valami nagyot, hogy hát Pest így, Pest úgy . . . aztán azt írta: Szerencsésen megérkeztem, majd írok bővebben. S üdvözölt mindenkit.

Ha már így áll a dolog, gondolta, hát nézzünk szét másfelé is, idő van

elég s egy levelet taláalomra elővett. A címzettet sem ismerte, valami Friebing, városi úr, egy volt tanárának katonapajtása. Meg is találta hamar. Roppant nyájas, derék természetű úr volt az illető, felállott az íróasztala mellől s úgy ment eléje.

— Isten hozott... Isten hozott, öcsém, ülj le, parancsolj helyetfoglalni. Szivart akarsz vagy cigarettát? — s tüzet adott kis nikkelmasinából. Hát, hogy van az én öreg Berde komám? A tanítványa voltál, úgy írja... egészséges, na hála Istennek, mert, fiam — s felemelte vörös szemöldökét Friebing tanácsos, felszalajtotta a homloka közepéig — az egészség a legfontosabb! Ép testben, ép lélek — harsogta széles gesztussal — amint a régi rómaiak megformulázták, mens sana in corpore sano... — Pardon — s a telefonhoz nyult. — Megengeded?... — Halló, József, halló 49—208, halló! hét kerületi előüljáróság? Halló, kérem Zolmayer tanácsos urat... halló... alázatos jóreggelt kívánok... szervusz, Albert... kérlek tisztelettel, hogy érzed magad? Nahát ennek igazán a legmesszebbmenőleg örvendek... vigyázni kell, kérlek, a gyereknél az ilyen koratéli meghülésekkel... ez a legravasszabb... a legkiszámíthatatlanabb... igen... köszönöm szíves érdeklődésedet, jól... ő is köszöni, kérlek alázattal... és kedves nejed, ónagysága?... ó, ó, ó, harminchat hét? Vigyázni kell... vigyázni kell, kedves Albert... kis dolgokból lesznek a nagyok. — Egy úr jött közbe bizalmas mosollyal és az ajtóban meghajtotta magát. Ennek köszönt felragyogó képpel, mint aki azt mondja: áhá, csakhogy-csakhogy s a jobbkeztét fascista módon felemelte üdvözetül. Az idegen ugyanígy viszonzta... Nem gyermekjáték, Albert... — folytatta — s a te munkaerődre, kérlek, szüksége van a kerületnek... az ám... igen... igen... igen, igen, igen... az ég áldjon meg, Albert... kézsókomat kedves nejed ónagyságának... köszönöm, átadom, viszont... szervusz tisztelettel... — Letette a hallgatót, az idegen felé nyujtotta a tenyerét s megrázta jól. — Szervusz, Isten hozott! S a baljával a telefon felé nyult. — El vagyok halmozva, kérlek alássan, hogy a fülem se látszik ki a munkából. — Csengetett s hogy az altiszt bejött, odafordult. — Menjen át az iktatóba Gábordi úrhoz, mondja meg neki, kedves János, hogy kérem a Bindner-féle aktákat a mellékletekkel együtt... — S hogy már az altisztnek a kilincsen volt a keze, még utána szólt — citó citissime — s az idegenre nevetett. — Ez derék jelzés: cito citissime, ezt kellene használni ma is, mi? Na de ezek ma már csak az ilyen magamforma, diákizáló öreg urak nyelvén otthonosak, hehehe... hehehe...

Az idegen intett kézzel-lábbal:

— Te és öreg? Ugyan, kérlek, hehehe... hehehe...

— Nana... hát mit gondolsz, kérlek szépen, mennyi vagyok?

Az összehúzta a szemét, még hátrált is egy lépést s úgy méregette fejrázogatva, nehogy többet mondjon, vagy odataláljon.

— Hát, kérlek, mondjuk harmincnégyszáz... harminckettő, harminchárom...

— Höhő... höhő... Negyvenhat, barátja az erénynek, höhő, negyvenhat! El is multam októberben. Úgy-úgy! Harminckettő!... Mikor volt az, kérlek alássan!... — sebesen lapozott a telefonkönyvben, leemelte a hallgatót, kérte a számot, közben egy fiatalember jött egy ősz úrral, azoknak kézzel-lábbal intett, hogy örül, parancsoljatok helyet foglalni... ott, ott... jaj, hogy örül, majd a bőréből ugrik ki — halló Nagyszínház? halló, titkárság? itt Friebing tanácsos... jónapot kívánok, kérem, titkár úr, a holnapi előadásra szeretném megtoldatni a kedvezményes jegyeimet eggyel... ó, köszönöm, nagyon szépen köszönöm... adott alkalommal a lehető legmesszebbmenőleg... örvendtem a szerencsének, magamat ajánlom. — S már fel is pattant. — Szervusz, drága bátyám, szervusz... szervusz, öcsém, szervusz... ó, kérlek, csak parancsoljatok helyet foglalni... igen, ismerem az ügyet... Mi az, János? A Bindner-akták? tegye csak a polcra... Kérlek, bátyám, nyakig vagyok a munkában... nyakig! Ha valaki, hát te tudod, hogy mi az. De ezt szeretem, kérlek, ezt szeretem, az az én elemem!... A munka! Ez az, ami életet és reményt nyújt, igen... a munka! Egy öröm van, a jól végzett munka öröme. Megfelelő embert a megfelelő helyre és fokozott munkát! Ha mindenki a kellő komolysággal fogja fel élethivatását s azzal a tudattal áll a számára kijelölt helyen, hogy egy kerék vagyok a nagy gépezetben... melynek forogni kell és forog... és forog... forog... Bocsánat, a telefon! Halló, itt Friebing tanácsos, igen... — s mélyen meghajolt ültében. — Alázatos tisztelettel van szerencsém jó reggelt kívánni, méltóságos uram... Milyen friss vagy, méltóságos uram... Friss. Friss! Friiiissss! Friss, mondom friss, hogy te ilyen korán fent vagy, kegyeskedsz lenni, igen, igen, hogy friss vagy, kérlek alázattal... Parancsolj velem, méltóságos uram, teljes odaadással hallgatlak, kérlek alássan, parancsolj... igen... igen... igen, igen, igen... megértettem... Feltétlenül meglesz... ó, kérlek alázatosan, ne kegyeskedjél rám pirítani, méltóságos uram... tartom megkülönböztetett szerencsémnek, hogy bármiben szolgálatodra lehetek... fogadd tiszteletemet, méltóságos uram. — Letette a kagylót. Két nő jött be egy magas, szálas úrral, azokra pattant. — Csókolom kezüket, nagyságos asszonyom, csókolom kezüket, szervusz Kázmér, nahát milyen jószímben van, nagyságos asszony... hát ez csodálatos! Oppardon, máskor is, máskor is, mindég, de ma feltűnően jószímben méltóztatik lenni. Ugyebár, Kázmér? Na, hiszen, a férjek... a férjek sose vesznek észre semmit, hahaha. Parancsoljanak helyet foglalni. János! Székeket gyorsan... tessék, igen ismerem az ügyet a gyűjtésre vonatkozólag, nagyságos asszonyom... ó, igen... őméltósága személyesen világosított fel annak idején a dolgok mibenlétének, hogyan és mikéntjéről s mondhatom, hatalmas eszme, kitűnő tervezet, mondhatnám, páratlanul egyedülálló a maga nemében... nem, nem túlzás, igazán nem túlzás... dicséretreméltó eszmemenet... S egy óra múlva, mikor a szoba már szorongásig megtelt s Áron az ajtó felé lopakodott, utána szólott. — Hát mész? Szervusz,

fiam, szervusz. Ha hazamész szűkebb hazádba, köszöntséd nevemben derék tanárodat, régi barátomat s ne felejtsd, bármely göröngyös utakon s tövisek között viszd is sorsod, ne feledd soha, a haza üdvén munkálkodni mindnyájunknak szent kötelessége! Szervusz.

A feje zúgott Áronnak s lent kicsit megállott. Akkor jutott eszébe, hogy nem reggelizett. Úgy kiesett hirtelen a rendes életéből, hogy el is felejtette. Elévette a leveleit s megpörgette, mint a kártyát, találmra kihúzott egyet, de az Budára szól, hát eltette s másikat vett elő. A bátyjának valami jó embere, képviselő, ügyvéd. Az nem fogadta. Egy másik megint nem volt otthon s egy kiüzent, hogy jöjjön két-három hét múlva, most nem ér rá. De most már nem hagyta magát Joó Áron. Jött-ment, lótot-futott, rossz villamosokra kapaszkodott, leugrott, futott odébb s két órára megjárta ezt a nagy vadidegen várost a Boráros-tértől az Országházig, a Keletitől, a Vámház-körútig. Átlóhott Budára is, nem is látta a hidakat, a hajókat, Gellért-hegyet, semmit, csak rohant, rohant. Itt nem fogadták, ott vállon veregették, amott nincsenek otthon — s félháromkor ott állott az Első Magyar Építési Vállalat kapuja előtt.

— Benedek igazgató úr itten van?

— Igen. Milyen ügyben?

— Személyes ügyben.

A portás meghümgötte a dolgot.

— Tessék bemenni a titkárságra, ott majd megmondják.

A titkárságon egy fekete taftköpenyes kisasszony vallatta meg, s hogy Áron elunta, odaadta a levelet.

— Tessék ezt átadni az igazgató úrnak.

A kisasszony bevitte s amint kilépett, nyomában már jött is egy jöltáplált, kerekhasú, erősen őszbajuszú, pirosarcú bácsi, maga Benedek Sándor. Vállon fogta a fiút s a szeme közé nézett.

— Te vagy az, fiú? Na, gyere csak be, gyere! — S jól kezét rázotta vele.

Bent megállott az ablak előtt, a világosság felé fordította az arcát s elnézte.

— Joó arc... tökéletes Joó arc. Ismertem az apádat, fiam, nagyon jól ismertem... ámbár, ha így elnézlek, hát... várj csak, hékás... az orrod vágása... ez a horgas... meg a szemed... az az anyádé... Ez igen... Híres szép lány volt az anyád... az bizony! Aztán beszélj, ülj le fiú. Mondd, hogy vagytok odahaza, hol laktok?

Elmondta Áron nagyjából s Benedek Sándor elrévedezett maga elé.

— Hm, hm... hm... hogy eltelik az idő. Te még tán nem is voltál, mikor én utoljára arra jártam... persze, hogy nem voltál. Hány éves vagy? Huszonegy? S a szegény nővéred?... Na, ez meg nyögi a keresztet... Azt se úgy nevelték pedig, hogy akárkinek a kapcája legyen... Iszol egy pohárkát, fiam? Igen finom barack, de nem afféle bóti, mert ezt a magaméból főzetem... Szegény feleségem de odalesz, ha elmondom... Aztán te minek is készülsz? Tanár-

nak? Az szép pálya. Már sok tanár volt közületek, hát családi pálya — bólogatott Benedek Sándor maga elé régi emlékek ízén csemcsegyve.

— Gyere el hozzánk, te fiú! El ne kerülj, hallod! Akármikor beállíthatok, itt lakunk a Pauler-utca végén, a Vérmező felé... persze még nem vagy ismerős Pesten. Hát, fiam, én nem sokat tehetek érted... a mai gazdasági viszonyok... a helyzet az, hogy... Ila! Ila! — csengetett is, de kiáltott is azért. — Ila!

— A taftruhás lány bejött s Benedek Sándor intett neki s szemöldökével, a két újját meg feltartotta diszkréten. A lány kiment.

Búcsúzott az öreg.

— Hát, édes fiam, sajnálom, nagyon sajnálom... szervusz fiam... a kisasszony majd... aztán keress fel... szervusz.

Odakinnt a taftruhás lány átnyújtott egy borítékot.

— Tessék.

Aron rácsodálkozott.

Elvette, nem volt beragasztva csak úgy behajtván s belepillantott. Pénz volt. Két százezerkoronás. Levágta a pultra. Nem dühödten, nem is virtuskodva. Csak úgy odavágta és kifordult. Mire a kapuhoz ért egy szolga szaladt utána.

— Fiatal úr, fiatal úr!

Ment tovább.

— Fiatal úr, az igazgató úr hivatja.

Megállott mégis. Visszafordult.

A kisasszony zavartan mosolygott és betessékelte.

— Tessék csak bemenni.

Benedek Sándor is veresebb volt egy kicsit.

— Na, fiam, kurucvér van benned, hallod-e! Hiszen nem kell mindjárt megsértődni... Ez a rendes. Ez kijár mindenkinek, aki hozzám fordul. Na, nézz oda! Még ilyet nem láttam, ilyen vad becsületeset! Na, fiam, ha egyszer valami üresedés lesz, te vagy az első. Ilyet még nem láttam! Mondd csak be a címedet... Ila, Ila! — s csengetett — írja csak fel az én fiatal barátomnak a címet: Jóó Áron, hét kerület, Tavaszmező-utca hatvannégy, negyedik emelet tizenkettő. — A Bándyak címet mondta be. — Hát, szervusz, fiam, szent a béke... evidenciában tartalak ne félj semmit.

Elkódorgott jobbra-balra, átjött Pestre az Erzsébet-hídon, be a Kálvin-térre, a Lónyay-utcán végig, valahol a Ferencváros végén bement egy sötét kis étkezdébe, evett valamit. Ült a piros abrosz előtt s piszkálta a csontot a tányérján s a savanyú krumplit. Olyan istentelen keserűn szakadt rá, a nagyfene önállósága, hogy a torka kiszáradt... Sírni szeretett volna, egy nagyot, hangosat. De beléfagyott az is...

V.

Kilenc óra után Böhmingerné benyitott a szobába, megállott a nyitott ajtóban és azt mondta :

— Ha nem lesznek csendben, rendőrt hivatok.

Bándy Bandi felállott az ágy szélére, s odament az asszony elé — a hónaaljáig is alig ért — és felnézett rá roppant jámborsággal.

— Egyet?

— Mi? Mi az, hogy egyet?

— Egy rendőrt tetszik hívni? Egyet?

Füle Antal bámészan elvakkantotta magát az asztalnál, az asszony odapillantott s felcsattant.

— Hallja, még mókázik itt, mi? Még viccet csinál belőlem? Mit gondol, kivel van dolga?

Bándy Bandi szeliden oldalt hajtotta a fejét s úgy nézett tiszta, szelid, kék szemével felfelé, mint a macska, mikor mennydörög.

— Nem, kérem szépen, nem mókázok. Tetszett mondani, hogy rendőrt tetszik hozni, hát, mondom, csak egy rendőrt tetszik hozni? Vagy esetleg több rendőrt tetszik hozni?

— Bolond — ordított fel az asszony s elrohant, de még visszamorgott. — Ezt kellett megélnem! Ezt! . . .

Bándy Bandi kinyitotta az ajtót és utána szólt.

— Ha mégis rendőrt tetszik hozni, hát csak ide tessék menni a Konti-utcába, a kerületre. Az esik legközelebb.

Kicsit lecsendesedtek.

— Nem nagy dolog az egész ruhatárügy, nézd. — Gézához beszélt, de mindegyikhez szólt.

— Én tudom, hogy ki vagyok, te is tudod meg te is . . . te is . . . ő is . . . Akinek meg a kabátját felsegítem, az a rüpök, az nem számít. Mert rüpök, értsd meg, rüpök! Ez a kulcsa a dolognak: Semmibe kell venni . . . Majd figyelj csak, hogy én milyen murit csapok egy-egy kabát körül! — S felállott mutatva: — Á már menni méltóztatik, igazgató úr, ilyen korán . . . á, á, á . . . tessék parancsolni, tessék, hol méltóztatott vágatni ezt a kabátot, doktor úr? Remek szabás, mondhatom. Nem igen látni ma ilyen . . .

Tudniillik tényleg megkapták a ruhatárát. A Londonos teljesen megpuhult és mindent rendbehozott. Hétfőtől biztos. Valami pénzt is adott Felekinek, hát összejöttek, Bandi bevásárolt, még bort is vett.

Aron nyolc óra tájon vetődött haza s már vígan találta őket. Délután még elment ide, amoda, próbálkozott, hátha kisül valami, de eredmény nélkül.

— Na, öreg naivista — vágta hátba Bándy Bandi — kihelyezted a leveleidet?

— Hát — nevetett rossz érzéssel — úgy nagyjából. — Domány nincs itthon, Bécsbe ment három napra.

— Az jó, — Koncz Elek letette a könyvet, amit forgatott — az jó. Ha valaki elutazott, az nagyon jó. Három nap. Még három napig remélhetsz. Tiszta haszon.

Füle Tóni eléjélt Áronnak valami tepertő-félét s tele pofával szívesen kínálta oda.

— Egyél, vén levélhordó, egyél.

Feleki Jóska felkapta a fejét. Éles, okos arcélén külön élni látszott minden izom és az ujjával intett.

— Hopp... hopp, fiúk, ez nem rossz ötlet, ezzel a levélhordással! Feleki már rágta a koncot, amit elkapott s tetszett neki.

— Hidd el, nem is rossz ez — mondta. — Képzeld csak, egy boy-vállalat, egy messenger boy-vállalat egyetemi hallgatókból. Megbízhatóak... diszkrétek... fürgék... találékonyak... Barátom! Főiskolai Hallgatók Első Minta Futárvállalata! Mi? Azt hiszed, bolondság? Főiskolai Hallgatók Első Minta Futárvállalata... Nem jó?... Valami olyan kell, amit jól ki lehet mondani, ami fogalom lehet idővel, mint mac, tasz! Valami ilyen!

— Déemcé.

— Az egy pamut, te marha! Ne röhögj, Bandi, mert odavágok. Hát gondoltad két héttel ezelőtt, hogy ruhatáros leszel? Na, látod. Van itt munkaalkalom bőven, csak utána kell szimatolni. És kvalifikáció kell hozzá persze. Ahhoz, hogy a herr direktorra feladjam a kabátot, ahhoz kell legalább két-három év a technikán, vagy az orvosin, természetesen. Mi lesz az itallal, Bandi?

Bándy Bandi töltött neki. Szerették ezt a talpraesett, öreg kamaszt. Mindég tele volt tervekkel és vigasztalással s végső esetben a kősziklából is kifacsart tíz deka szalámira, falás kenyérré valót.

Áron idegenül állott a maga ujdonatúj keserőségeivel az öreg rókák között. Evett immel-ámmal, egy pohár bort is lenyelt, ámbár nem ízlett.

— Hideg van — mondta inkább csak úgy maga elé.

— Né! — s a fejére csapott Bándy Bandi. — Na, nézz oda, hát nem elfelejtettünk fűtenivalót? Nahát, barátom, idestova úgy belejöttünk ebbe a cigányéletbe, hogy tiszta csoda.

Ettek a fiúk derekasan s ittak is, egyre hangosabban voltak. — Géza intett néha, hogy pszt... behallani! De már nem törődtek vele.

Hogy Böhmingerné így berontott, még jobban elkedvetlenedett Áron s most míg Feleki Jóska a ruhatárt elkomédiázta, szinte utálta. Elment az asztaltól, elhuzódott a ládájára s ott gunnyasztott magában. Bándy Bandi Böhmingernét utánozta, később aztán Ancezeiger urat a London-Parkost — állítólag igen jól — a fiúk majd eldőltek a nagy mulatságtól — s Füle Tóni evett rendületlenül. Kenyérhaját, szalonnabört, mindent, ami ottmaradt. Néha egy-egy percre megállott, kinevette magát s tovább evett.

Akkor egyszerre azt mondta Feleki Jóska:

— Hát, fiúk, intézzük el ezt a dolgot, mert úgy látom, mindjárt kifogy a csepp eszetek.

Felfigyeltek mind. Áron nem tudta miről van szó. A London-Parkos négy helyet adott. Négyet! Tehát még egy valaki bejöhet. De ki?

— Hát beszélj, Áron — szólt oda Géza s Feleki is ránézett.

Áron rájuk csudálkozott.

— Én? Hogy nekem?

— Igen — mondta Feleki Jóska s látszott, hogy nem tartja igazságosnak. — Hát be akarsz állani a kompániába?

— Nem, köszönöm igazán, nagyon szépen köszönöm, hogy épen énreám gondoltatok, igazán nagyon jól esik, de nekem nem kell, nézd, Feleki, én már két-három nap mulva rendbe vagyok, igaz? — s a Bándyakra nézett.

Bándy Géza felállott, végigsétált a szobán.

— Hát igaznak épen nem igaz.

— Mi?

— Hogy te két-három nap mulva rendben vagy. Ámbár nem akarom a kedvedet rontani.

— Tóni! — szólt oda Koncz Elek.

Füle Tóni a papirok közt kutatott még valami után s intett konokul.

— Én nem! Én aztán nem!

Koncz Elek vállat vont.

— Hát pedig én sem. Akkor egy állás üres. Hirdessetek. Talán akad valaki.

Feleki Jóska végignézte őket.

— No, ez gyönyörű, ez nagyon szép! Ez a nemes vetélkedés igazán megható. Mindjárt sírok. De döntsetek, mert holnapra meg kell mondanom és ennek a számárságnak semmi értelme.

Koncz Elek leheveredett az ágyra.

— Én nem vállalom.

— Én se — mondta Füle Tóni.

— Ne haragíts, Tóni, sz' az Isten is ruhatárosnak teremtett, csak rád kell nézni! Csodálom, hogy még eddig nem fedeztek fel. Mit szerénykedsz?

Füle Tóni csak nem hagyta magát.

— Nem . . . nem kell.

Bándy Bandi körülszaladgálta a szobát.

— Gyerekek! Huzzatok sorsot! Rendben van?

— Rendben.

Elfogadták. Bandi megeskette őket, hogy a sorsnak engedelmeskednek. — Ha én húzom — mondták utána — elvállalom minden további nélkül, becsületszavamra. Koncz Elek fellökte magát az ágyról, egy szál gyufát vett elé.

— Né — odamutatta Füle Tóninak — válassz magad. Ez a szál gyufa a ruhatár . . . Ez meg üres. — Igaz? — Ökölbekapta a kezét és hátradugta. Áron ott ült megette a ládáján s nézte, hogy az a csontos ökle kitárul szépen, a jobbkeze két ujja közé fogja a gyufaszálat s várnak az ujjai . . . várnak, szinte látni, hogy várnak!

Füle Tóni sokáig hümmögött, jobbra-balra ingatta magát előtte, míg odavágta.

— Bal!

Ott ült Áron a ládán, a vén vasfűlűn s látta, hogy a gyufa átszalad szépen Koncz Elek másik kezébe . . . Hirtelen nem tudta, hogy is van hát? Ez magának csal?

Kicsapta Koncz Elek a két tenyerét!

— Ne . . . bal! Nesze. Itt a kinevezési okmányod, itt a dekrétum. Fogd! — s az orra alá tartotta a gyufát.

Füle Tóni szó nélkül elvette s megnézegette.

— Nem csaltál?

— Eredj már . . . a fenébe is . . . s visszahenteredett Koncz Elek az ágyra. — Nézd csak. Mert az Isten neki így felviszi a dolgát, már azt hiszi, hogy aki szegény, az nem is becsületes.

— Slussz! — zárta le az ügyet Feleki Jóska. — Hát, Tónikám, holnap délben tizenegy órakor velem jössz, bemutatlak a gazdádnek. Tölts, Bandi, ha van.

Akadtt egy kevés. Bandi ajánlkozott, hogy hoz még. Felekire néztek, láthatólag tőle függött most minden.

— Nem bánom — mondta Feleki Jóska. — Elbúcsúztatjuk a nyomorúságot, igaz-e? Hozzál vaj' egy kortyot, Bandi.

Bándy Bandi elszaladt az üvegekkel s jött is nemsokára.

— Hát te — invitálta Áront Géza, hogy az csak ült a ládán lógó orral, maga elé meredve — hát neked, hékás, tán derogál a társaság? Gyere na, kapj egy poharat.

Koncz Elek ránézett erősen.

— Ugy látszik, lelki bánata van a fiatal úrnak.

— Nincsen nekem.

— Nincs? Annál jobb. Hát akkor igyál! igyünk távollevő jóakaróinkra . . . — s egy csomó nevet sorolt fel. Jórészüknek levelet vitt Áron délelőtt, köztük Benedek Sándornak is.

— Mennyit adott?

— Mi? — ijedt fel Áron. Hát ezek már tudnak a dologról?

— Mennyit adott?

— Két százezeres volt, úgy láttam.

— Hogy-hogy, úgy láttad?

— Egy borítékban, na. A kisasszonya idenyomta a markomba.

— Aztán?

— Aztán odavágtam nekik.

— Visszaadtad?

— Persze.

— Na, ... hallod, Jóska? Áron visszaadta Benedek Sándornak a vigalmiadót.

Feleki Jóska ránevetett.

— Roppant fiatal még a gyerek. Nagyon fiatal. S mit szolt a vénember?

— Benedek? Feliratta a nevemet, hogyha valami akad, valami állás, hát értesít.

— Kitűnő! ... — csapkodta a térdét Bándy Bandi. — Kitűnő! ... Nahát ilyen maflát! ...

— Nézd, kérlek — magyarázta Koncz Elek — nézd, kérlek, tudod mi Benedek Sándornak kétszázezer korona? Semmi! A szó szoros értelmében semmi. Neked meg nem szégyen elfogadni, ezt jegyezd meg magadnak. Kétszázezer korona jónéhány igen rendes ebéd, neki meg megéri. Ez a vigalmiadó.

— Nem értem. Mi az a vigalmiadó?

— Ennek sorja van, öregem... Ismerted te Miklós Karit Csíkból. Nem. Hát, szóval, medikus volt. De valami aranyos gyerek. Az hitta így a Benedek Sándor kétszázezer koronáit, hogy vigalmiadó. Mert az kijár minden rendes embernek, aki elmegy hozzá és panaszkodik egyet.

— Én nem panaszkodtam.

— Jó-jó, hát, szóval, aki valami ügyes-bajos dolgában felmegy hozzá, azt meghallgatja, adat neki ötvenezer koronát s elszópánkodik, elcsempeseg rajta, mert ez a betegsége. Szeret sajnálkozni, csapkodja a kezét, hogy: ó, ó, ó... jajajajajaj... na, ezt elmondom a feleségemnek, hogy fog sírni szegény. — Nem mondta? Aztán ad ötvenezer koronát vigalmiadóban, hogy olyan jól kisópánkodhatta magát. Hát, szóval, így jártál te is Benedek Sándorral. Már most Dományban van minden reménységed?

— Három nap mulva hazajön, azt mondta a portás — s a zsebébe nyult — hol is van? itt a — elővette, megforgatta a levelét. Koncz Elek rápillantott.

— Ezzel nem ajánlom, hogy felmenj.

— Miért?

Koncz Elek a levél után nyult, elvette s hangosan olvasta a Maklárny Bényi bácsi szálkás, öreg betűit.

— Nagyságos Domány Géza úrnak... S felnézett Felekire. — Mit gondolsz, elmehet ezzel a fiú?

Feleki rögtön értette.

— Méltóságos! Méltóságos Domány Géza...

Koncz Elek visszaadta a borítékot.

— Azért mondom. Legjobb lenne, ha már ragaszkodsz Domány Gézához, visszaküldeni a borítékot Maklárnyak, címezzem másikat az öreg.

Áron hitetlenkedve, félmosollyal nézte Koncz Eleket meg a másikat, hogy ezek ugratják itt mindenféle bolondsággal s legyintett.

— Jól van az. S aztán, ha méltóságos? 'Szen tegeződő jóbarátok Béni bácsival. Belül úgyszólván édes öregemnek vagy kedves komámnak, vagy tudom is én, minek szólítja.

— Hajaj — kacagott fel kurtán Koncz Elek — tegeződő jóbarátok! . . . Szólíthatja pityipalkónak is belül, ha már egyszer őméltósága elolvasta kívül. Ennyi kódifilozófiád már lehetne, ebből az egy napi praksziszból is!

Ittak bőven s Áronnak rendre kiveresedett a homloka. Mért kódifilozozzák ezek? Mért legyen ő néki kódifilozófiája? Ő Pestre jött, állást keres és beiratkozik. Kérni nem kért még senkitől egy vasat se. Még ő adott. A házbért kifizette úrimód s egy helyen, ahol adtak volna valamit, azt odavágta. Hát mit beszélnek itt ezek a levegőbe?

Beszéltek, beszéltek előtte ismeretlen dolgokról, gúnyal és gyűlölködve keserűséggel s dühösen, nem fiatal módon. Füle Tónt szidták.

— Te málészájú, feneketlen hordó, te — mondta neki Bándy Géza, pedig nem szokott így beszélni — miket beszélsz itt összevissza? Jó, mondd, hogy egy évet dolgozol s egy évet tanulsz. Megint egy évet dolgozol s megint egy évet tanulsz. Azt nem is számítva, hogy közben egy-egy félesztendeig lógsz minden nélkül, mikor se nem dolgozol, se nem tanulsz. Mondjuk, levizsgázol. De akkor mi lesz? — S élesen felcsattant a hangja. — Mi? Hova mész? Mihez kezdesz? El tudsz valahol helyezkedni? Megnőszül? Családod lesz? Gyerekeid? Mi? — Egyik kezét zsebrevágta, a másikkal az orra elé hadonászott. — Mi? Gyerekeid lesznek, mi? — ordította. — Hát enni mit adsz nekik? A diplomádat? Mi? Egyék meg! A diplomádat? Barátom! . . . — S a hadonászó öklével a levegőbe vágott. — Barátom! . . .

(Folyt. köv).

Török Sándor.

KAPUFÉLFA.

*Két ember csak két kapufélfa,
Állnak az ég alatt alélva.*

*Ha egymásba fut is a könnyük,
Egy kis küszöb ott van közöttük.*

*S kezüket bár egymásba fonják,
Átsuhan köztük a boldogság.*

Falu Tamás